

Розглянувши запит можемо зазначити наступне.

Відносини між пацієнтами та закладами охорони здоров'я, які забезпечують застосування методик допоміжних репродуктивних технологій, регулюються нормами Цивільного кодексу України, Сімейного кодексу України, Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» № 2801 від 19.11.1992, «Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні», затвердженого Наказом МОЗ України № 787 від 09.09.2013 року (далі – Порядок № 787) та іншими нормативними актами.

Відповідно до розділу XI Порядку № 787, ембріони є біологічним матеріалом пацієнта/пацієнтів, а заклад охорони здоров'я забезпечує їх зберігання.

Відповідно до розділу VII Порядку № 787, кріоконсервація ембріонів та їх зберігання здійснюються за заявою на кріоконсервацію ембріонів (додаток 21 до Порядку № 787). У даній заяві визначені основні умови зберігання та випадки припинення зберігання ембріонів.

Так, зокрема у формі заяви передбачені наступні положення:

«Я (ми) поінформована (поінформовані), що використання наших ембріонів у процедурах ДРТ для нас або інших пацієнтів може бути здійснено виключно за нашою взаємною письмовою згодою.»

«Я (ми) поінформована (поінформовані), що після закінчення зазначеного в договорі строку зберігання ембріонів буде припинено.»

Відповідно до розділу VI. Сурогатне (замінне) материнство Порядку № 787 при здійсненні програм сурогатного (замінного) материнства, пацієнтами закладу охорони здоров'я є обидва з майбутніх батьків, що діють за взаємною згодою.

За інформацією, що вказана у листах Клініки, остання надавала Пацієнту послуги згідно укладеного договору про надання медичних послуг.

Виходячи з вищевикладеного можна зробити наступні висновки.

1. У випадку застосування програм сурогатного (замінного) материнства пацієнтами закладу охорони здоров'я є обидва майбутніх батьків. Тільки за умови їх взаємної згоди Клініка могла надавати послуги сурогатного (замінного) материнства, зокрема здійснювати запліднення *in vitro*, в результаті якого були отримані ембріони. Отже, в незалежності від наявності зареєстрованого шлюбу, розпорядження ембріонами може відбуватися лише за взаємною згодою пацієнтів, в результаті надання послуг яким, були отримані ембріони.
2. За загальним правилом, зберігання ембріонів припиняється після закінчення зазначеного в договорі строку.

Однак, окрім вищезазначеного, необхідно звернути увагу на те, що умови взаємодії між закладом охорони здоров'я і пацієнтом, регулюються як нормами чинного законодавства, так і умовами укладеного між ними договору.

Отже здійснити юридичний аналіз зазначеної ситуації вбачається можливо тільки в комплексі із умовами укладеного договору, які наразі невідомі.

Крім того, просимо взяти до уваги, що оскільки ГО «Українська асоціація репродуктивної медицини» є громадською організацією основною метою якої є здійснення заходів щодо сприяння розвитку репродуктивної біології та медицини, то листи та роз'яснення УАРМ не встановлюють норм права, не надають юридичних висновків і носять виключно інформативний характер.

Підготувала Анна Зубкова (Адвокатське об'єднання «Юбікон» м. Одеса)